

Пражки догадки на един непражки човек

Ахой, дами и господа, пани а панове. Добрий ден. Какво стана, що стана? Пак избори в България, пак криза. Тю, да му се невиди. Край няма. Ей за това си мисля аз. Мисля и нищо не измислям. Седнал съм с лаптопа си в едно кафене на улица „Капрова“ . На две крачки от родния дом на Франц Кафка, двореца „Храдчани“ и „Карлов мост“. Един вид в сърцето на Златна Прага и Стара Европа съм. Пия кафенце, зяпам туристите, слушам нежната славянска реч. И си мисля за майчица България и всичко, дето се случва там напоследък. Правя си и разни догадчици за това какво и кой предизвика събитията от тази зима и тъй стана, че пак гризнахме дръвцето. Няма как. Такъв съм си. Вярно, че нищо не съм чул, нито видял с очите си.

Не съм бил на барикадите, дето се казва. Не съм ял бой на „Орлов мост“. Не съм вдишвал миризмата на бензина, с който Пламен Горанов се запали и изгоря във Варна, лека му пръст. Не съм мятал камъни по монополите в Пловдив. Не. Следях всичко от разстояние. Ден след ден. Като хиляди, че и милиони българи по света. Не съм сигурен в нищо. Кой знае каква е истината. Ако има една истина, де. Но нали съм писател, а на писателите това ни дай – да се ровим като кучета из новините, в историите човешки. Да търсим причините за онова, което се случва и ако можем – да посочим някакъв изход. Ако има такъв. Не, че мен специално ме бива особено в тия работи. Вярно, че имам развнтена фантазия и понякога съм склонен да давам твърде сложни обяснения на очевидно прости неща. Така че простете ми, ако прекалявам с нея. Но в крайна сметка нали това ми е работата? Да си измислям. Да има какво да четете, че и да сте доволни. А ако в написаното откриете случайно и зрънце истина, да се замислите над нея. Вярно, че за тия събития се изписаха тонове хартия. Те дадоха най-раз-

лични оценки на онова, което стана в България. Едни го определиха като „революция“, други като „протести“, трети като „пуч“. Аз не правя квалификации. А догадки. Защото си мисля, че в онова, което се случва, има твърде много неясноти и място за догадки. Мно-о-о-го догадки. Да-а. Странно е не само онова, което

време, на никого от слушателите, зрителите, анализаторите, участниците в събитията дори, това не прави впечатление. Не. Никакво. Напротив. Всички приемат всичко за нормално. Това, че започват да се провеждат митинги и шествия без разрешение или излизачи от параметрите на разрешенията. Да се хвърлят камъни

Масови протести във Варна

стана в България, но и тоя абсурден, бих казал начин, по който то беше отразено и анализирано. Да се шашне човек. Майтапа настрана.

В началото си мислех, че дори това е нормално. Виках си, че както винаги, когато се случват подобни неща, страстите се нагорещават, градусът на напрежение расте и по радиото, телевизията и в интернет, както и във вестниците, се появяват бих казал, някакви необичайни за по-обикновени времена заглавия, коментари и призови. От сорта на „Народ сваля правителството“, „Да сменим системата“, „Еди кой си е боклук“ и т.н. , все едно се връщаме във времето на Ленин и Димитров. Виках си, че ето на, в тая революционна еуфория без да иска, журналистиката, най-общо казано, загубва безпристрастност. Става революционна. Някои от пишешите събратя си позволяват известни отклонения от обичайната етика и морал. Тъй като еуфорията е заразителна и всеобща. В същото

по полицаи и сгради. И т.н. Че всичко това също се приема от органите на държавната власт – полиция, прокуратура, съд и т.н. като нормално. Приемливо. И също не прави на никого впечатление. Направо да се шашне човек. Аз и за това си имам обяснения. Виках си, че народът е недоволен. Закоравял от лишения. Загрубял. Че тече революция, има социално напрежение и т.н. После обаче, това започна да ми се струва твърде странно. Нелогично. Започнах да го подлагам на съмнение. Най-напред коментарите, които чух в смисъл на това, че събитията от тази зима са нещо като „революция“, подобна на тази от 1997 година. Под въпрос бе, разбира се, доколко събитията през 97-а бяха „революция“. Но безспорно тогава имаше наистина всенародно участие в тях, измерващо се с милиони хора, излизали месеци наред по улиците с конкретна, ясно изразена цел. Имаше и постоянно растяща инфлация,

недостиг на хляб, лекарства, бензин и т.н. Сега обаче картината беше малко по-друга. Най-напред като количество. Протестиращите и в най-върховите моменти на изявите си, не събраха повече от 10–15 хиляди души и то в градове като София, където все още добре се помнят митинги и шествия, достигащи до милион участници. Но забележете. Дори тогава – когато тия милиони протестиращи българи през времето от 1990 до 1998 се събираха против правителството, никой от сега коментиращите събитията политици, журналисти, анализатори дори не споменаваше думата „револю-

медии наричаха с трепет „спонтанни, граждански протести“. Но това, разбира се, отново на никого не направи впечатление. Кой да се замисля над дреболии. Нали така? Като тия например, че освен хулигански, „революционерите“ се държаха и неадекватно. Меко казано. Вместо да позират, бягаха от камерите, от въпросите. На журналистите или не отговаряха или бълваха глупост след глупост. Клише след клише. Очевидно в тях имаше повече агресия и глупост, отколкото разум, солидарност и желание за промяна. В устите им звучаха няколко фрази: „Долу монополите“, „Да сменим

протестиращи? В резултат на новото време и технологии? И тия млади крадци, бандитчета и безделници, превърнали се в престъпници по неволя, от бедност и заради грешната политика на последното правителство, да са станали най-активната в социално отношения прослойка на българското общество? От друга страна, друг един глас подлагаше на съмнение тия мисли. Как така изведнъж бандити, мутри, хулигани, ще започнат да протестират против правителство и монополи, да искат нова конституция и смяна на системата, гризеше ме червейчето на съмнението? Възможно ли е това, питаш се аз? А като се замислих по-сериозно, подобна метаморфоза ми се стори не само малко вероятна, но и абсурдна. Ако разбереше за нея Достоевски, направо би се обърнал в гроба и ако може, би променил половината си изводи за човешката природа, че даже и финала на „Престъпление и наказание“, в което Разколников отива вместо на каторга в Сибир – на протест през Зимния дворец. А другарят Макаренко би пренаписал „Педагогическа поема“ и като нищо дори би сменил и заглавието ѝ на „Педагогическа революция“ или „Революционна педагогика“. Или нещо подобно. Нима българският ъндърграунд, тъй да се каже, се беше превъзпитал и станал най-социално активния елемент на гражданското общество!? Ха-ха, дами и господа, ха-ха! Но – медиите и за това отново си затвориха очите, както и впрочем всички държавни органи – МВР, прокуратура и т.н. Отново. С което не искам да кажа, че има някакъв заговор. Че няма лош революция. Боже опази. Не! Просто си правя догадки. Нищо повече. Защото аз уважавам българските революции. Както и медиите. Много ги уважавам. Често ги и слушам, оттук, с помощта на интернет. И после дълго ровя тревожен поглед в небето над Златна Прага. Това е, дами и господа. И други догадки имам, но стига за днес. Кафето ми свърши, батерията ми падна. Трябва да ставам. Ахой. Наследануо. Бай-бай. А, да. Какъв изход предлагам, питате вие? Да се видим с вас на изборите. Непременно. Нали?

Протести в София

ция“. Нещо, което непрекъснато се правеше сега от Сильо и Пульо и то подплатено с най-убедителни, драматично звучащи аргументи. И още нещо. Освен рехавата си бройка „революционерите“ от тази зима се отличиха от досега протестиращите в България с грубостта си. Направо ме шашнаха, ако трябва да бъда по-точен. За разлика от възпитаните техни предшественици, които десетки години упражняваха кротко и законно правото си на недоволство, тия новите, не цепеха басма на никого. Те обиждаха с нецензурни думи правителство, институции, мятаха камъни, кръстосваха надлъж и шир центровете на българските градове, палеха, трупаха камъни и т.н. Накратко, държаха се не като протестиращи, а като завоеватели, хулигани, шурмоваци, организирали се с цел да скандализират, рушат, бият, плашат. При това мнозина от тях бяха пияни и продължаваха да къркат по време на онова, което

системата“ и „Нова конституция“. Но никой не знаеше защо, как. Нито пък се интересуваха. Поведението на тия момчета напомняше това на запалнянковци след края на мача, в който любимият им отбор е загубил. Същото може да се каже и за вида им. 18–20 годишни, с качулки и шалчета, черни кожени якета. А от съвсем малкото арестувани заради хулиганското си поведение от полицията, разбрах и че голям процент от тях принадлежи на криминалния контингент и се състои от джебчии, обирджии и побойници. Накратко – дребни и едри престъпни риби от подземния свят на България. В един от репортажите се спомена дори и за някакъв затворник в отпуск. Също протестиращ против системата. Голяма работа, казаха медиите. Във всеки случай това не съвпадаше с представата ми за безработни българи, глави на семейства, изхранващи ги с труд и пот. Да не би пък, помислих си аз, да се е родила нова генерация

Стефан Кисъев